

ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ

ΕΙΣ τινὰ αὐνοκτονήσαντα νεανίαν ἠρνήσατο ἄλλοτε ἢ ἐκκλησία τὰς ἐπικηδεῖους τιμὰς. Οἱ συγγενεῖς, ἐνῶ ἀκόμη ὁ πληγωθεὶς ἀνέπνεεν, ἐπεκαλέσθησαν παρὰ τοῦ τότε Μητροπολίτου ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἑαυτῶν τὴν παραμυθίαν τῆς ἐκκλησίας, πλὴν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπέμενεν ἀρνούμενος. Ἐθεώρησε, φαίνεται, τὴν αὐτοχειρίαν ὡς τὸ μέγιστον τῶν ἐγκλημάτων, τὸν δὲ αὐτόχειρα ἀνάξιον καὶ τῆς θείας αὐτῆς μακροθυμίας καὶ ἀφέσεως, ὥς τινὰ βδελυρὸν καὶ ἀνόσιον.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐν τῷ βιωτικῷ ἀγῶνι, καθάπερ εἰς τὸν στρατιώτην ἐν πολέμῳ, οὐδέποτε ἐπιτρέπεται νὰ καταλίπῃ τὴν θέσιν ἐν ᾗ ἐτάχθη. Πρέπει νὰ πολεμήσῃ. Τὸν ρίψασπιν, τὸν λιποτάκτην τιμωρεῖ καὶ ὁ πολιτικὸς νόμος, ἡ δὲ ἐκκλησία φρονεῖ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀνήκει εἰς ἑαυτόν, ἀλλ' εἰς τὸν Δημιουργὸν τὸν πλάσαντα αὐτόν· ἄρα ὁ πρὸ τῆς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὁρισθείσης ὥρας δίδων τέρμα εἰς τὸν βίον ἀπαρνέεται τὸν Θεὸν καὶ ἡ ἐκκλησία ἀπαρνέεται αὐτόν.

Ἄληθεύει τῶντι κατ' οὐσίαν ἡ θεωρία αὕτη καὶ εἶναι ἀναντιρρήτως ἀνόσιος καὶ πάσης καταδίκης ἀντάξιός ὁ ἄνευ δεδικαιολογημένης ἀφορμῆς καταπατῶν καὶ παραβαίνων τοὺς περὶ συντηρήσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κεφαλαιώδεις νόμους. Ὑπάρχουσιν ἡμῶς καὶ ἐξαιρέσεις τινὲς ἀνεκτικαὶ τῆς αὐτοχειρίας· ὅτε δηλαδὴ τὸν αὐτόχειρα θὰ τὸν κατεφρόνουν οἱ συμπολιῖται αὐτοῦ ὥς τινα οὐτιδανὸν καὶ ἄνανδρον ἂν ἐπρωτίμα τοῦ θανάτου ζωὴν βεβαρυμένην ὑπὸ ὀνείδους καὶ ἐλέγχου συνειδήσεως. Τί νὰ τὴν κάμῃ τὴν ζωὴν ὁ κλέπτης φέρ' εἰπεῖν ὁ ἐστιγματισμένος ; ὁ δειλὸς ἀξιωματικὸς, ὁ προδοὺς τὴν πατρίδα δι' αἰσχρᾶς φυγῆς ἀρχηγὸς στρατοῦ, ὁ εἰς πάνδημον καταφρόνησιν τοῦ ἔθνους περιπεσὼν ἡγεμὼν ; Τὸ

μόνον ἐξιλαστήριον εἰς τοιαύτας περιστάσεις εἶναι ὁ θάνατος.

Ἄλλ' οὐδ' ἐπὶ τῆς ἰσονομίας βασίζεται ἡ περὶ τῆς αὐτοχειρίας αὐστηρὰ κρίσις τῆς ἐκκλησίας· διότι τὸ ἐγκλημα τοῦ αὐτόχειρος, ὅσω καὶ ἂν παρασταθῇ φοβερόν, δὲν ἐπιδέχεται ὅμως σύγκρισιν πρὸς τὸ τοῦ φονέως, τοῦ κακούργου, ὅστις ἔβαψε τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς αἷμα ἀνθρώπινον, διὰ νὰ κορέσῃ τὰ κτηνώδη τῆς ψυχῆς πάθη, πρὸς τὸ θηρίον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐνέσπειρε τριγύρω αὐτοῦ τρόμον καὶ φρίκην. Καὶ ὅμως ἡ ἐκκλησία δέχεται τὰ τέρατα ταῦτα εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς καὶ ἐνταφιάζει μετὰ θρησκευτικῆς πομπῆς ὡς τι μέλος ἐκλεκτὸν τῆς κοινωνίας, ἐνῶ πρὸς τὸν αὐτόχειρα ἀρνεῖται ταφὴν καὶ κηρύττει ἄτιμον ἐκεῖνον, ὅστις χάριν τῆς τιμῆς προὔτιμισε τὸν θάνατον, ἐκεῖνον, ὅστις βλέπων ἐν μετὰ τὸ ἄλλο διαλυόμενα πάντα αὐτοῦ τὰ χρυσᾶ ὄνειρα, ὅλας τὰς γλυκείας ἐλπίδας, νέφος δὲ πένθιμον περιβάλλον αὐτὸν πανταχόθεν, αἰσθάνεται ὅτι ἡ παράτασις τοῦ βίου εἰς μὲν τοὺς οἰκείους εἶναι πλέον ἀνωφελῆς, εἰς αὐτὸν δὲ ἄχθος ἀφόρητον καὶ προσφεύγει εἰς τὸν θάνατον διὰ νὰ εὕρῃ ἐκεῖ τὴν ἀνάπαυσιν καὶ τὴν γαλήνην τὴν ὁποῖαν ματαίως ἀνεζήτησεν ἐν τῷ βίῳ ἢ ἴσως καὶ διὰ ν' ἀπαλλαγῇ ἀτελευτήτων ἀλγυδόνων ἀνιάτου νοσήματος.

Ναὶ ἐννοῶ ν' ἀρνηθῇ ταφὴν ἡ ἐκκλησία εἰς τὸν ἀποθνήσκοντα ὑπὸ μέθης, εἰς τὸν δηλητηριαζόμενον διὰ ναρκωτικῶν ἢ διεγερτικῶν ποτῶν, περὶ τὴν ὑπέρμετρον χρῆσιν τῶν ὀπιοίων ἡδύνετο, εἰς τὸν μωρὸν τὸν δι' ἀναξίας λόγου ἀφορμὰς βυθίζοντα εἰς πένθος καὶ ἀπελπισίαν ἀτυχεῖς γονεῖς, εἰς τὸν κακούργον τέλος, ὅστις καὶ κατὰ τὴν ἐσχάτην ὥραν τῆς τιμωρίας ἀρνεῖται νὰ μετανοήσῃ καὶ καταφρονεῖ πᾶν ἱερὸν καὶ ὅσιον· ὄχι ὅμως εἰς τὸν ἀπελπιν ὁδοιπόρον, ὄχι εἰς τὸν θυσιάζοντα τὴν ἰδίαν ζωὴν χάριν τῆς τιμῆς.

Ὁ ἄνθρωπος ἀγαπᾷ τὴν ζωὴν· τὸ ὁρμέφυτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως τόσω βαθείας ἔχει ρίζας ἐν τῇ ψυχῇ, ὥστε, προκειμένου κινδύνου, καταπνίγει πᾶν ἄλλο αἰσθημα· σπάνια δὲ ἀναφέρονται ἄνδρες θυσιάζοντες ἐν γνώσει τὴν ἰδίαν ζωὴν χάριν εὐγενοῦς σκοποῦ· διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἱστορία τιμᾷ αὐτοὺς ὡς ἥρωας, ἡ δὲ ἐκκλησία ὡς ἀγίους. Ἡ ζωὴ ἐθεωρήθη ἀνεκαθεν ὡς τι ἀνεκτίμητον δῶρον καὶ οὐδεὶς ἀποχωρίζεται αὐ-

τῆς χαίρων. Διὰ τὴν ἀποφασίσην λοιπὸν ὁ φιλόζωος ἄνθρωπος ν' ἀποχωρισθῇ τοῦ κόσμου, νὰ παύσῃ βλέπων τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀκούων τῆς φωνῆς τῶν φίλων καὶ ἀναπνέων τὸ ἄρωμα τῶν ἀνθέων, δῆλον ὅτι ἀδυσώπητός τις μοῖρα ἐπληξεν αὐτὸν θανάσιμως, ὅτι ἔπιε τὸ ποτήριον τῶν πικριῶν τοῦ βίου μέχι τρυγὸς καὶ ὅτι οὐδ' ἐλπίς, οὐδὲ φίλτρον συνδέει αὐτὸν πλέον πρὸς τοὺς ζῶντας.

Ὁ ὑπὸ πικριῶν βεβαρυμένος ἐκεῖνος ἐγκέφαλος ὁμοιάζει πρὸς ἀτμομηχανὴν ὑπερπληρωμένην ἀτμοῦ· ἂν δὲν χρησιμοποιηθῇ ἐγκαίρως ἢ δυνάμεις ἐκείνη, ἐπέρχεται ἀναποφεύκτως ἡ ἐκρηξις. Οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ὑπερπληρωθῇ πικρίας στενάζει, ὀδύρεται, μαίνεται καὶ ἐὰν δὲν εὐρεθῇ ταχεῖα διέξοδος, καταφεύγει εἰς τὴν πασῶν προχειροτάτην, τὴν αὐτοχειρίαν. Ὁ Δάντε ἀπελπισθεὶς καὶ ἀποστραφείς τὴν ζωὴν, ἔγραψε τὴν «Κόλασιν», ὁ δὲ Μίλτων τυφλωθεὶς τὸν «Ἀπολεσθέντα Παράδεισον»· ὥστε ἐὰν πάντες οἱ ἀπηλπισμένοι εἶχον φαντασίαν καὶ δεξιότητα πρὸς συγγραφὴν ἀριστουργημάτων σπανιώτατα θὰ συνέβαινον αὐτοκτονίαι, διότι θὰ εὕρισκον εὐχερῇ διέξοδον ἐπὶ τοῦ χάρτου οἱ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ συσσωρευθέντες μέλανες ἀτμοί. Ἄλλ' οὔτε ἡ μεγαλοφυΐα εἶναι κοινόν τι χρῆμα, οὔτε καὶ ἡ κοινωνία ἀναλαμβάνει τὴν παρηγορίαν τῶν τεθλιμμένων καὶ ἀπηλπισμένων. Ἄν ὅχι ἄλλο λοιπὸν, ἢ μὴ ἀτιμάζῃ καὶ ἡ Ἐκκλησία αὐτοὺς ἀρνούμενη ταφήν, ἢ φροντίζῃ δὲ μᾶλλον διὰ τῶν λειτουργῶν αὐτῆς νὰ παρηγορῇ διὰ λόγων τε καὶ ἔργων τοὺς πάσχοντας καὶ νὰ προλαμβάνῃ τὸ δεινὸν τέλος. Ἄς προσέχῃ δὲ νὰ μὴ ἀκουσθῇ ὅτι ὡς οἱ πολιτικοὶ νόμοι παρ' ἡμῖν, οὕτω καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἔχουσιν ἐλαστικότητα καὶ τοὺς μὲν ἀδυνάτους πατάσσουσιν ἀδυσώπητως, κοιμῶνται δὲ ἀπέναντι τῶν ἰσχυρῶν, καὶ ὅτι ἄλλῳ μέτρῳ μετρῶνται οἱ αὐτόχειρες ἂν τύχωσιν εὐποροὶ καὶ δυνάμενοι, ἄλλῳ δὲ οἱ ἀδύνατοι καὶ ἄσημοι.

Ἀθῆναι, Σεπτέμβριος τοῦ 1897.

Θ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ